POPELKA '26
KUKÁTKO 3

Multidruhový divadelní festival pro děti, mládež a rodiny s dětmi

SOBOTA
17. ŘÍJNA

Divadelní spolek TYL Rakovník
Kulturní Centrum Rakovník

Zákulisí Hitlerovy mysli

Divadlo Refektář Praha
Miro Gavran: Pacient doktora Freuda

Dovolte mi vám představit článek, na němž se nevědomky podíleli i samotní diváci. Rozhodla jsem se je vyzpovídat po představení — poprosila jsem je o slovo, které je jako první napadne, a nyní udělám všechno v mých silách, aby se všechna slova v textu alespoň jednou objevila. Schválně, jestli je všechny najdete.
slova: originální, překvapivé, jednoduché postavy a jeviště, skvělé, fenomenální, zábava, zmatené, nečekané, excelentní, vtipné, psychická porucha, atraktivní, smích, Adolf, sex, narušenost, psychoanalýza

Zcela vymyšlená divadelní hra se ve své zásadě zaměřuje na psychickou poruchu... možná spíše jistou narušenost, kterou prožívá samotný Hitler. Trápí ho porážky v oblasti milování s jeho sličnou, a proto zamíří za uznávaným doktorem Freudem. Veškerou vinu hází na svou milou, vždyť to ona je přece nemocná, ačkoli již od začátku něco nesedí.

Excelentní výkony herců přibližují každé sezení u pana doktora, který se snaží nešťastnému páru pomoci. Zábava to na první pohled moc není, přesto vhodné odmlčení mezi replikami nebo významné pohledy postav dodávají představení nečekaný důvtip. Mám jen jednu jedinou výtku: sprostá slova nejsou pro moje uši, jenže musím uznat, že do příběhu překvapivě seděla.

Jeviště je po celou dobu nezměněné — stále se nacházíme v kanceláři pana doktora Freuda. Setkáme se se třemi fenomenálními herci: milý pan doktor, atraktivní paní vdova a afektovaný vůdce Hitler. Postav se v příběhu vyskytuje vícero, ale dozvídáme se o nich jen mezi řečí. Proto je jednoduché a příjemné dějovou linii následovat.

Zmatená a nadržená slečna říká, že nikdy se sexem problém neměla, avšak to samé tvrdí i Adolf. Freudovi se podaří váženého vůdce zhypnotizovat — odhaluje jeho dětství i touhu stát se malířem. Zabředává do nehezkého vztahu, který měl Adolf s otcem, a teprve až se dostane k samotnému jádru věci, terapie může započít.

Originální pojetí Hitlerova nitra některé diváky zaskočilo, avšak z mého pohledu se příběh v jistých místech stával předvídatelným. Nahlédli jsme za záclonu vymyšlených trampot, které však skvěle vykreslovaly povahu tohoto krutého vůdce, až do vyhrocených pasáží, kdy sálem šuměl smích.

Možná se sami sobě zdáte normální, ale to jen z toho důvodu, že nevíte, co je libido, nečetli jste příručku o psychoanalýze a nemáte ponětí o vztahu vtipu a vašeho podvědomí...

JUSTINA HANKE

Nejvzácnější věc pod sluncem

Divadlo Krab Praha
Barbora Kocábková a Anna Kohoutová: Nejvzácnější věc pod sluncem

Záznam z besedy v kruhu

pátek 16. 10., 13 hod.

Divadlo Refektář Praha, Miro Gavran: Pacient doktora Freuda, režie Vladan Milčinský

Skupina 3 starších dětí (2 kluci a 1 holka):
Všemu rozuměli, neměli problém s příběhem, problém nemě-la „ta paní“, ale Adolf, nešlo mu „to“ — děti to přijaly a nestyděly se. Věděly, kdo Adolf byl a co způsobil, jeden z kluků věděl, kdo byl Freud a že k němu chodili na léčení; v závěru se vyléčila paní a Freud, Dolfík se nevyléčí nikdy (kvůli náročnému Adolfovu tatínkovi a opičí lásce jeho maminky), člověk nemůže být nejdokonalejší. Znovu by na to nešli.

Skupina 20 kluků, 17 let, průmyslovka:
Paní učitelka byla „otvírák“, pomohla klukům, aby se rozmluvili. S dějovou linkou neměli žádný problém. První dojem: „neměli zhasínat“ — na druhé straně: „ale fantazie taky není špatná“. Adolf jim udělal radost, tím, jak vypadal, jak se pohyboval, Kristýna taky dobrá, byli přesní, ale Freuda měli rozmazaného — „ono mu občas nebylo rozumět“ a pohybově nepřesný. Chápali, že jde o sexualitu — ale říkali, že čekali, že o tom bude jeden obraz a pak se bude pokračovat v Hitlerově životě. Na první dobrou zařadili děj do roku 1940, pak se dobrali podle věku postav, že se to odehrává cca 1920. Nic ze scénických prvků jim nevadilo, pak došli k tomu, že psací stroj byl trochu navíc. Moc se jim líbil vizuál, hypnóza a Adolfovy vypjaté emoční scény (kdy se stával skutečným Hitlerem). Navíc znali i reálie. Dobrali se k tomu, že porozuměli Adolfově postavě, ne že se jím jenom bavili.

Citace z besedy v kruhu:
Nemile mě překvapilo, že na rozdíl od Kristýny a Freuda Adolf nemá tečku. Přemýšlela jsem, jestli se třeba neobjeví Eva Braunová…

U Adolfa je úžasná práce s tělem. Stejně tak u Kristýny. U představitele Freuda je problém, že neví, jak má jednat. Je to nejtěžší postava — nemáme ho kde nakoukat.

Žánr komedie by jim mohl pomoci si povídat o tématech spojených se sexualitou. Ale úplně to tak není.

Nepřeceňujme text. Je to anekdota, kterou soubor povýšil, hereckými výkony a způsobem zacházení s hudbou. Máme tendenci si domýšlet věci, které tam nejsou.

Poznámka navíc: „Divadlo je nádherná iluze. Když jsem viděla Hitlera na jevišti, viděla jsem krásného vysokého mladého chlapa. Pak jsem ho viděla v civilu — a on je vysoký jako já a k tomu ve středním věku!“

Divadlo Krab Praha, Barbora Kocábková a Anna Kohoutová: Nejvzácnější věc pod sluncem

Skupina 17 dětí v předškolním věku 6—7 let:
Děti byly nadšené, vydržely povídat o představení 45 minut. Co pro ně bylo nejvýraznější: Evelína, Evelína, Evelína — byla nejvíc pro holčičky i kluky. Také princ, létací stroj, královna a král, dalekohled, jablko. Srozumitelné a lákavé představení, které se jim ale místy zdálo dlouhé. Princezna byla nejmoudřejší, hodná, na konci nemocná, hezká, modrá, milá, modré oči a červené tváře. Královna byla kudrnatá, měla vlasy, měla ráda krále a měla klobouk. Princové: stavitel, hvězdář a ten třetí chodil bosky po louce. Nejvíc zajímavý pro ně byl prostřední Teodor, protože hvězdy (taky modrý, dalekohled, hodný, chytrý, milý, hezký a chtěl ji mít). Princ Hugo měl vznášedlo, klobouk, hádali se s brachama, ale byl hodný a hodně chytrý a řekl si o ni první. Princ Florián byl hnědý, zelený, hodný, chytrý, zelený, vzal jí jablíčko. Běhal bosky po louce, princezna s ním a to ji bavilo nejvíc. Co je nejvzácnější na světě podle dětí? Podle 8 dětí jablko, podle 4 dětí stroj, podle 8 dětí dalekohled — ale nejvíc je prostě spolupráce, protože ji zachránili všichni. Problém — motiv času: nebyl vypravěčem, ale byl tam a nespěchal.

Divadelní děti od 9 do 14 let:
Diskuse se odvíjela od času, astrologie a astronomie, protože to už na přehlídce jednou bylo (Hvězdný posel). Příběh zcela jasný. První, na koho si vzpomněli, byl nejstarší princ Hugo — nejrychlejší, chtěl peníze (zlato), chtěl to nejdražší a byl nejchytřejší a chtěl se vzdělávat, ale že by ji měl nějak zvlášť rád, to asi ne. Princ Teodor — chytrý, snaživý, chtěl taky vědět všechno, vycházel z teorie, princeznu měl rád, ale nebylo to ono. Princ Floriánek — nejhodnější, který ji miloval, ale nikdy jí to neřekl a nikdy se s ní nesešel, aby jí to řekl — děti neviděly větší kontakt. Co je nejvíc zaujalo: Proč král s královnou nevybrali

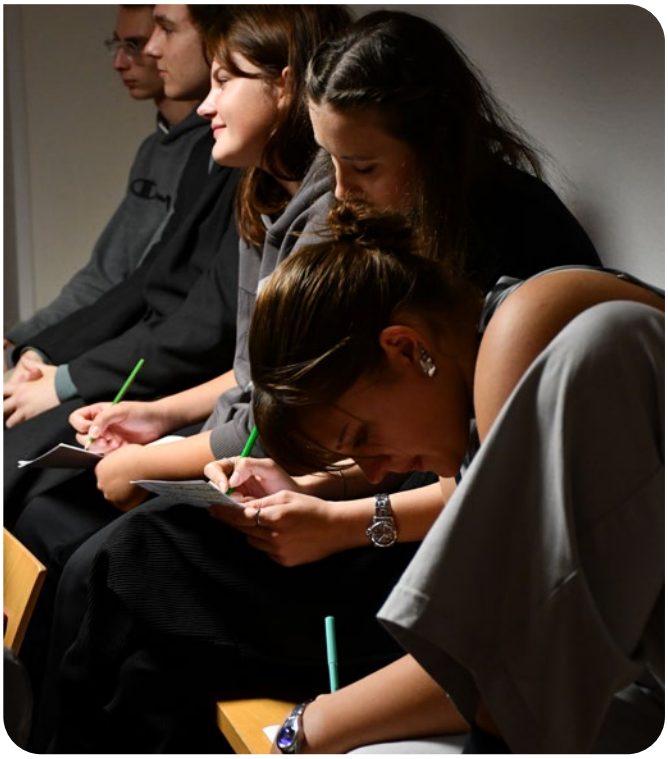

jablko — nebylo jim zdraví dcery nejcennější, když byla nemocná? Vybrali jinak, aby vyprovokovali vyjádření — aby se Evelína přiznala k lásce a Florián taky. Jiné názvy: Tři bratři, Láska nebo vzdělání?, Nejvzácnější dar je přece láska, Za láskou do světa, Nakonec vždycky rozhodne láska, Přes hory a doly zpět domů, Láska nad zlato.

Srovnání dvou představení: 1. chlapská Pirátská pohádka a 2. dívčí Nejvzácnější věc pod sluncem — ad 1. Hodně o přestavbách, o marionetách a o technických detailech, víc dryjáčnické, určené pro ulici; ad 2. Jednodušší v příběhu i pojetí, méně interakce, děti vždycky věděly, kdy která loutka mluví, jiný typ loutek (maňásci?), miloučké.

Beseda v kruhu:
Myslela jsem od začátku na to, že jsou vlastně bratři a sestra, tak jak mezi nimi může být láska (viz Pelíšky). Ale láska tam je (Floriánek přece říkal, že ji má rád — děti poslouchají víc text než dospělí).

Účinkující mají zkušenost, že tu a tam dětem unikne, že vůbec nejsou důležité věci. Dospělí většinou berou to, že nejdůležitější je zdraví, děti, že nejdůležitější je mít někoho rád.

Pozor na velký dalekohled, herečky si jím zakrývají obličej.

Holčičí způsob je zábavný — herečky vezmou to, co dá domácnost (žehlicí prkno, vařečky...), ale je to načančané, měkké, ideální pro školky.

Pro loutkáře Petra pěkné, přesné v pohybech, účinné.

Přítomen humor pro rodiče — to je fajn. Ale při písničkách padá pozornost, nejen u tohoto představení. Podle loutkáře Petra kdysi dávno byly písničky pro děti zařazované automaticky, děti rychle naskakují i na podkresovou muziku (tleskání).

ZAPSALA PETRA RICHTER KOHUTOVÁ

Dáma, páni, také jeden kocour

Loutkářský spolek Před Branou Rakovník
Zdeněk Turek: Kocour v botách

Klobouk, boty, blýskavý kord, nejen to dělá tohoto kocoura nezaměnitelným.

V odpoledním představení jsme se s ním měli znovu shledat, sál byl zaplněný, a jemná hudba navodila atmosféru půvabné Francie. Do příběhu v podání Loutkového spolku Před Branou nás zavedli čtyři krásní herci. Představení se přeměnilo v loutkové, malovaná scéna ze židlí a její postupné přeměny na mě zapůsobily. Pár nehod a karambolů, co se v průběhu staly, podle mého jen přidávaly na barvitosti a herci si s nimi vždy obratně poradili.

Kocourův příběh ničím nepřekvapil, z dětství ho známe, poutavé převyprávění s energií herců mě ale vůbec nezklamalo a celé představení jsem si užila.

SOFIE GORINČOJOVÁ

Mezi temnotou a humorem

Divadlo D21 Praha
Otfried Preußler, Jiří Roth: Čarodějův učeň

Lužickosrbský příběh o čarodějově učni Krabatovi, jeho přátelích, magii a pravé lásce je napěchován kouzly a tajemnem, avšak v podání Divadla D21 i humorem a citem pro detail.

Ke čtyřem charismatickým hercům se po vyzvání připojilo na jeviště několik diváků. Celou dobu byli začleněni do děje příběhu, interagovali s herci a kromě jedinečné možnosti zhlédnout inscenaci odjinud, se přímo podíleli na plynulosti vyprávění. Zapojeni však byli i ostatní diváci v sále. Herci se mezi ně vydávali na procházky, při kterých sbírali rašeliny, lidé jim drželi kýble, a také se na ně obraceli při různých rozhodnutích. Kulisy byly poměrně jednoduché, nejvíc si zahrály dvě dřevěné desky, se kterými se chytře a efektivně hýbalo. Největší „wau“ efekt nastal, když se za ně řetězy zahákl temný mistr při svých čarovných rituálech. Mystická atmosféra byla podpořena světly a výkony herců, kteří však někdy koncept narušili vystoupením z rolí a vtipnými narážkami. Občas mi nebylo jasné, zda to bylo naschvál, ale nemohu říct, že by tak něčemu uškodili. Citlivě a srozumitelně odvyprávěli zajímavý příběh a dali do něj něco ze sebe. Skvěle fungovala změna postav, při kterých herci ukázali pestrou paletu hereckých schopností. Od druhé půlky se začal příběh dost cyklit, což omlouvá, že tomu tak je i v originále a příběh si to logicky vyžaduje. Pro menší diváky to však mohlo být náročné na udržení pozornosti. Upřímně, i mně by nevadilo skončit o deset minut dříve.

Nejdůležitějšími tématy byly, dle mého soudu, pravé přátelství, smíření se s bolestí a upřímná láska. Herci samotní v sobě měli něco, díky čemu jsem byl ochotný s nimi už od začátku jít a balancování na hraně humoru a vážnosti zvládli na výbornou. Bylo to jako pozorovat klauna, který projíždí na velocipedu mezi šípkovým trním bez jediného škrábnutí.

Magií a nadpřirozenem jsou lidé fascinováni už od pradávna. V době středověku a inkvizice se však jakékoliv projevy „čarodějnictví“ tvrdě trestaly. Divadlo D21 o sobě říká, že témata pro divadelní inscenace čerpá hlavně ze současnosti a z toho, co ho obklopuje. Snažil jsem se proto si představení přiřadit k některému z dnešních témat a po krátké úvaze jsem dospěl názoru, že jakékoliv jinakosti, či odlišné názory můžeme považovat za „čáry“ dnešní doby. Ať už se jedná o cokoliv, důležité je zachovat si zdravý rozum, schopnost podívat se na věc z jiné stránky, a pochopení. Nadčasovou myšlenkou byla také síla pravého přátelství, poznání falše a toho, komu člověk opravdu může věřit.

Představení ve mně zanechalo silný dojem. Nejvíce se mi líbila kombinace humorného a vážného tónu. Doufám, že se mi brzy naskytne možnost zhlédnout další inscenaci z pražského Divadla D21, neboť mám pocit, že to rozhodně bude stát za to!

ONDŘEJ BUREŠ

Záznam z besedy v kruhu

pátek 16. 10., 20 hod.

Loutkářský spolek Před Branou Rakovník, Kocour v botách, scénář a režie Zdeněk Turek

Skupina dětí 9—14 let (což je mimo cílovou skupinu představení, k tomu únava po jedenáctém zhlédnutém představení):
Hra na sochy — všichni si zahráli kocoura. Zaznamenané postavy: plešoun, obr, princezna, plešoun, kocour. Proč kocour? Protože byl hlavní postava, šermoval, byl sebevědomý, plánoval. Plešoun — vtipný, osvětloval lebkou, svérázný. Princezna — hezká, krásná, milá.

Pro jaký věk je pohádka určena? Spíš pro malé děti. Holčičky 9 let: rozuměly, příběh převyprávěly, byly spokojené. Starší děti: opakovalo se to pořád dokola, zkrátily by to; herci měli blbej den, pořád jim padaly loutky; nejvíc vadily pasáže se sekáčem a pastýřem; rušil kašlající chlapeček.

Začátek — kocour uspořádal ples u sebe na hradě, protože chtěl patřit do lidské společnosti. Kocour řekl: „Nejdřív vám řeknu, kdo jsem já, a pak vás naučím šermířský trik“ — a na trik nedošlo, u malých diváků pocit zklamané důvěry. Lidi ho stejně nezačali brát, protože si s ním na konci nezatancovali.

Zmatek, jestli loutka princezny a herečka Kateřina jsou ta samá postava.

Děti úplně zapomněly na hlavní mužskou postavu, říkaly jí kluk. Kluk dostal kočku, vůbec se o ni nestaral a ona pro něho dělala dobro. Kluk byl kocourem manipulovaný, k tomu nic nedělal, byl pasivní, nejevil zájem o princeznu. Princezna si ho vůbec nevšímala, ale šla po majetku; pak se jí líbil, když byl nahý. „Kočka je nejlepší dědictví.“ Mezery v logice: lidi se na začátku kocourovi v masce divili, ale král ne.

Loutky byly krásné.

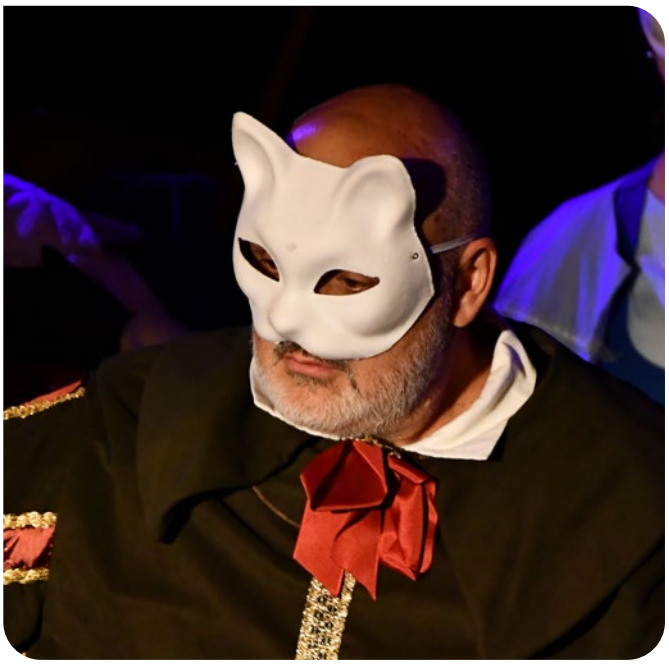

Beseda v kruhu

Režisér odpovídá, jak představení vzniklo:
„Podíval jsem se na původní pohádku a na její motivy sepsal scénář. Když člověk začne něco zkoušet, má nějaké plány, ale při realizaci si uvědomí, že pracuje s amatéry a nemusí to být ideální. Ale jezdím do porot amatérských divadelních přehlídek, tak vím, jak v republice loutkové divadlo vypadá a myslím, že v Rakovníku se nemají za co stydět… Se souborem nám zamával covid, pak bylo těžké ho znovu rozjet a dělat nové věci, někdy bylo vyčerpávající jenom oprašovat. Cítím to i na sobě, že jsem zlenivěl… Jsem původně z Chomutova, 15 let jsem dělal v mosteckém Divadle rozmanitostí, pak jsem se přestěhoval sem a bydlím v lese u Řevničova, taky asi patnáct let. S loutkáři dělám dvanáct let.“

Pavel H.: Hrajete v plenéru? Bylo by to asi zajímavé.

Režisér: Ne. Venku by se to ztratilo, loutky nejsou dost velké. Navíc původním úmyslem bylo vzít loutky a zahrát ten příběh. Motivy a motivace jsou stejné jako v předloze, nechtěl jsem nic jiného.

Eva K.: Možná by pomohlo, kdyby bylo na začátku zřetelné, jaký je vztah mezi nejmladším synem a kocourem.

Režisér: Kocour je manipulátor… Je to o důvěře, koneckonců kocour pořád opakuje: „Věř mi a já ti pomůžu.“ Nedělám pohádky podle současných trendů, ctím klasiku, má obsah, který je napsán mezi řádky, a to v moderních pohádkách moc není. Jsou to věci, které vnímáme podvědomě, pokud jsou dobře udělané.

Eva K. ml.: Děti volají po silném příběhu a ryzích vztazích. I u horších představení si je jsou schopny domyslet. Dítě potřebuje hlavně hrdinu, se kterým se ztotožní.

Veronika S.: U opakování je možná dobré zkracovat to druhé a třetí.

Režisér: Měl jsem to vymyšleno, ale ztratilo se to při realizaci.

Divadlo D21 Praha, Otfried Preußler, Jiří Roth: Čarodějův učeň, režie Petr Chmela

Skupina dětí 9—14 let (zcela vyčerpaná, neschopná jakékoli diskuse, toužící vypadnout z divadla): Palec nahoru, dobrý, ale byly tu lepší; bylo to strašidelné a napínavé, báli jsme se.

Asistentky dodávají: Připadala jsem si jako součást té hry, bylo to sugestivní. Příběh jsem neznala dopředu, ale bavil mě; když umřel Tonda, tak jsem to prožila (co bude Krabat bez kamaráda dělat?). Byla jsem naprosto spokojená, ději jsem rozuměla, vypla jsem hlavu a šla s příběhem.

Otázka: Proč to byl zásah? Nevadily vám děti na jevišti?

Odpověď: Ne. Na začátku jsem je chvíli vnímala, pak už ne, ale příběhu pomáhaly.

Otázka: Byl Krabat hlavní hrdina a bylo možné s ním jít?

Odpověď: Ano, ale můj favorit byl Tonda.

Další odpověď: Já jsem si nikoho zvlášť neoblíbil, jen jsem proplouval a užíval si příběh. Možná zkrátit repetice — když se třikrát opakoval rok.

Další odpověď: Já se naopak bála, kdo bude následovat do smrti — měla jsem svého favorita, takže jsem během každé repetice byla v napětí, jestli to nebude on.

Další postřehy: Kdyby tam bylo víc scénických prvků (kromě řetězu, dvou praktikáblových desek a pytlů), nemohl bych si to tolik domýšlet a tolik by mě to nebavilo.

Skvělá byla zvuková stránka, podílela se podstatným způsobem na budování napětí.

Nakonec si Krabat polepšil (život s Kantorkou), ale cesta k tomu přes černý mlýn a to, co tam prožil, byla těžká.

Představení jsem si prožila, jen dva momenty jsem si potřebovala rozšifrovat: 1. Opření Mistra o portál v závěru — zoufalství? strach? zklamání?; 2. Jak se vlastně setkal s Kantorkou?

Otázka: Proč Mistr na konci oslovil publikum, aby bylo naprosté ticho, jinak Krabat a Kantorka zemřou?

Odpověď: Celé představení směřovalo k této chvíli — tak chtěli, aby tam bylo to tíživé ticho.

Další odpověď: Byla to výzva ke spoluúčasti — nebo ke spoluvině. (Poznámka: D21 má dva konce, plynoucí striktně z chování diváků. Tentokrát se konal happy end.)

Na závěr jedna z vedoucích dětských seminářů: Nechala jsem se nést emocemi, myslím, že jen tímto způsobem je možné sáhnout si na archetypální příběh.

ZAPSALA PETRA RICHTER KOHUTOVÁ

Divácká anketa

Které sedadlo v sále je vaše nejoblíbenější?
Veprostřed, co se týče řad a uprostřed, co se týče sedadel. — Eliška
Řada deset, sedadlo šest. — Bety
Určitě to není sedadlo, na kterém teď sedím, což je třetí řada na kraji. Nic nevidím. Řekla bych, že desátá řada uprostřed je ideální. — Fany
Buď na balkóně nebo vzadu uprostřed. — Darek
Za mě je určitě nejlepší to první na balkóně, kde se můžu opřít. — Káťa
Nejlepší sedadla jsou vzadu. — Kouba
Čtvrtá řada uprostřed. — Honza
Řada čtrnáct, číslo tři. — Tibor
Za mě je nejlepší první řada, jelikož mi nikdo nemůže stínit výhled. — Anička
Vzadu na balkóně. — Adéla
Desátá řada uprostřed. — Anet
Patnáctá řada, číslo šest. — Káťa
Řada dvanáct, číslo sedm. — Martin
Myslím si, že nejlepší sedadlo, když mám brýle, je první řada na balkóně. — Laura
Vzadu uprostřed nebo na krajích. — Dita
Vzadu v rohu. — Javor
Nejradši si sedám doprostřed nahoru. — Amča
Sedám si hlavně doprostřed. — Bety
Já si sedám kamkoli si sedne Bety s Amčou. — Aneta

JUSTINA HANKE

Akrostichové vyznání

Přepředevčírem začala a brzy zase
Opustí nás,
Převeliký úsměv, radost,
Edukaci přináší nám.
Lásku, pravdu a
Kouzla na počkání ukáže,
Ani jednu tvář

Ješitnost nesváže.
Elegance její

Nejkrásnější je,
Efekt divadla
Jistě v nás všech zůstane.

ONDŘEJ BUREŠ

Rakovník kulturní centrum KC Rakovník

Redakce: Justina Hanke, Laura Sorrosa Arrata, Ondřej Bureš, Sofie Gorinčojová
Foto: Jan Švácha, Nela Cafourková. Sazba: Radek Pokorný. Šéfredaktorka: Petra Slížková